

Nr. 10 | Oktober 2008 |
30ste jaargang
verschijnt niet in augustus
P 408.654

Bijdragen

- Volgeling zonder etiket
- De gelijkenis van de goede aarde
- Afscheid prof. dr Jurjen Wiersma



Belgisch-Duitse Contactdagen

- Verslag



Advertenties

- William Tyndale-Silo Vilvoorde zoekt predikant of kerkelijk werker
- Bethlehemgemeente Anderlecht zoekt predikant

Afgiftekantoor : 1050 Brussel 5
Verantw. uitgever en afzendadres :
G. Liagre, Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel



Inhoud

Schriftwerk - Woord van de voorzitter

Volgeling zonder etiket	p. 2
Sola Scriptura	p. 2

In het vizier

Dikke zoen	p. 4
------------	------

Uit de coördinaties

Studiefonds : Ik help een kind	p. 5
Jezus en de Rabbijnen (13)	p. 6
De Kristallnacht van 1938	p. 7
35ste Vlaamse Diaconale Dag	p. 8

Belgisch-Duitse Contactdagen

Verslag	p. 9
---------	------

Column

Verrassend leerzaam	p. 10
---------------------	-------

Faculteit

Afscheid van hoogleraren Willems en Wiersma	p. 11
---	-------

Van hier en daar

Over de Waldenzenkerk in Italië	p. 13
---------------------------------	-------

Advertenties

William-Tyndale-Silo	p. 14
Bethlehemgemeente Anderlecht	p. 15

Aankondiging

Vierde zangfeest Boechout	p. 14
---------------------------	-------

Protestantse Omroep

Radio-uitzendingen	p. 16
--------------------	-------

Uit de redactie

De aflevering van Kerkmozaïek is deze maand echt een mozaïek van berichten. Enerzijds omdat de structuur van één bepaald thema ontbreekt, anderzijds omdat er een waaier van artikelen binnenstroomde. Daarom dit keer een Kerkmozaïek die die naam met ere draagt.



In september namen twee hoogleraren afscheid van onze Faculteit van Protestantse Godgeleerdheid in Brussel. Het betreft de rector, prof. dr. Willy Willems en prof. dr. Jurjen Wiersma. De laatste reageert op enkele vragen die de redactie hem voorlegde. Prof. Willems, die enkele maanden later met pensioen gaat, hopen we volgende maand aan het woord te laten. Ds. Jelle Brouwer geeft een impressie van de Duits-Belgische Contactdagen, die eind augustus gehouden werden in het klooster Höchst im Odenwald, in de buurt van Frankfurt. Mevr. Petra Schipper geeft in haar artikel "Vreemdeling na Auschwitz – actueler dan ooit" wat inhoudelijke overwegingen bij de komende diaconale dag over multiculturaliteit. De redactie vond het artikel over kussen in de kerk onder het kopje "Dikke zoen" in haar eigen Brusselse "Protestantse Kerkbrief" zo aardig, dat besloten werd Ds. Neeltje Reijnders te vragen of het ook in dit blad mocht. Ja dus, vandaar. Prof. Peter Tomson leverde zijn dertiende bijdrage in de serie over "Jezus en de rabbijnen". Dit keer naar aanleiding van "De gelijkenis van de goede aarde". Danny Rouges brengt ons de Kristallnacht – de nacht van 9 op 10 november - in herinnering, dit jaar 70 jaar geleden. Omdat 9 november een zondag is, zou het in de kerkdienst aan de orde kunnen komen. Dan is er de column van de hand van Ds. Henk van Andel die ons even meeneemt naar Praag; verdiept Ds. Steven Fuite zich in "Schriftwerk" in de "Volgeling zonder etiket" en vindt u informatie van het "Studiefonds: ik help een kind". Er is nog meer, maar dat mag u zelf ontdekken...

Namens de redactie,
Ruud Foppen

Volgeling zonder etiket

Marcus-evangelie 9, 38-40

Johannes zei tegen hem: 'Meester, we hebben iemand gezien die in uw naam demonen uitdreef en we hebben geprobeerd hem dat te beletten omdat hij zich niet bij ons wilde aansluiten.'

Jezus zei: 'Belet het hem niet. Want iemand die een wonder verricht in mijn naam kan onmogelijk het volgende moment kwaad van mij spreken. Wie niet tegen ons is, is voor ons'.

Een leerling maakt Jezus attent op het feit dat iemand die niet tot hun groep hoort wel vergelijkbare dingen doet. Met de medediscipelen heeft hij geprobeerd het die man te beletten... omdat die man 'ons niet volgt'.

Kort ervoor riep een wanhopige vader de hulp van Jezus' volgelingen in. Zijn zoon werd door demonen bezeten. Pijnlijk rechtdoor duidde de vader het Jezus aan: 'Ik zei tegen uw leerlingen dat ze hem moesten uitdrijven, maar dat konden ze niet'. Niet slechts pure bezorgdheid brengt Johannes en zijn medediscipelen tot een blokkade-actie. Vaak krijgt jaloezie het kleed van verontwaardiging aangetrokken. Maar ook los daarvan hebben Jezus' volgelingen de overtuiging dat wie 'gelovig' wil heten, moet doen én belijden op hun wijze.

De Heer der kerk opent hem de ogen: 'Ja, maar hoor eens, Johannes, wie niet tegen ons is, die is voor ons!' Dat is even schrikken. De veel bekendere uitspraak van Jezus: 'Wie niet voor Mij is, is tegen Mij', ligt beter in het gehoor en trekt een duidelijke lijn. Dat is glasheldere taal, die overigens nooit bedoeld is om er een ander, maar om er je zelf mee te bestoken. Maar hiér klinkt het nu eventjes net andersom. Waar haalt Jezus die ruimdenkendheid vandaan?

'Eén die ons volgt' of 'één die ons niet volgt'... leven, dingen doen en nalaten, Jezus lijkt het te zien als participeren in één groot gevecht. Ooit zal Gods koningschap onmiskenbaar doorbreken. Tot die tijd is er een strijd aan de gang. De inzet: ofwel krijgt deze aarde nu al trekken van die Godsregering en zet je je daarvoor in, ofwel begraaf je je in groepsdenken en verdwijnen we met z'n allen in het zwarte gat van zonde, egoïsme, scheidslijnen en profileringsdrang.

De verzameling van keurig gedoopte volgelingen met lidkaart, de kerk, is geen haar beter dan allen die 'niet zo volgen'. Johannes en de zijnen hebben zich in het gevecht om Gods goede gaarde, even aan de verkeerde kant gezet. Ze lieten zich in beslag nemen door de 'demonen' van verdedigingswallen en concurrentiedenken. En daar moet je je telkens weer van bekeren.

Alleen dan breekt de hemel soms even open.

Ds. Steven FUITTE
Predikant Protestantse Kerk Brussel



Sola Scriptura

"Ik ken heel veel christenen die hun bijbel nooit inzien, al is dat dan ook het enige middel om christen te blijven", schreef Multatuli ooit. Het Sola Scriptura (De Schrift alleen) ligt de protestant nochtans nauw aan het hart. Zelfs zonder hem te lezen, ben je immers in de Bijbel! Toch raakt de bijbel-leescultuur steeds meer in het deficit. De dagelijkse bijbellectuur rond de keukentafel behoort voor de meeste protestanten definitief tot het verleden. Ook de persoonlijke bijbellesing schiet er door het hectische bestaan bij in.

De bijbeltiendaagse 2008 (24 oktober tot 3 november) presenteert dit jaar daarom een aantal denkpistes om de Bijbel als leer-, lees en geloofsboek weer in de kijker te plaatsen. Concreet, actueel en uitnodigend. Enkele voorbeelden? Geen liefde is oprechter dan de liefde voor eten. Waarom in de gemeente geen reeks culinaire ontmoetingen rond de Bijbel organiseren? Men kan ook de *homo ludens* (spelende mens) inschakelen. Vanuit de gedachte dat we niet stoppen met spelen omdat we oud worden, maar oud worden omdat we stoppen met spelen! En heeft uw gemeente al eens gedacht aan een avond met een quiz in PowerPoint? Of aan een bijbelvoorleesavond, waarin geoeffende lezers een héél bijbelboek (neem: het Marcusevangelie) op een dynamische wijze in één avond voorlezen? Sommigen in onze Kerk hebben het al geprobeerd - met succes! Kortom: laten we in deze hervormingsmaand (31 oktober is immers Hervormingsdag - ook dat dreigen we te vergeten!) onze protestantse erfenis niet onder de korenmaat plaatsen, maar op de standaard. Opdat het licht schijnt voor allen!

Dr. Guy LIAGRE, synodevoorzitter.

Dikke zoen

Er wordt wat afgekus, in onze kerk. Op zondag voor de dienst wordt bijna iedere begroeting gevolgd door een kus. Sommige mensen houden het liever bij een hand en gelukkig is ook daar ruimte voor. Daar zo eens over doordenkend, ben ik op zoek gegaan naar hoe het staat met kussen en de kerk.

Neeltje Reijnders

Eigenlijk zijn we met ons gekus in de kerk niet zo origineel. De eerste christenen konden er ook wat van. “Nadat wij ons gebed hebben beëindigd, groeten wij elkaar met een kus”, schrijft Justinus de Martelaar in zijn verdediging van het christendom.

Voor de eerste christenen werd de zoen een treffend symbool van eensgezindheid. Gewoonlijk kusten zij elkaar voor ze brood en wijn deelden, tijdens de vredegroet. De kus wees op hun geestelijke broederschap in de liefde tot Christus.

Opmerkelijk genoeg wordt er in onze kerk tijdens de vredegroet voor het Avondmaal nooit gekust (ondanks de uitnodiging daartoe op de orde van dienst), maar geeft iedereen elkaar door de hand te schudden de vrede van Christus door. Het kussen bewaren we blijkbaar voor buiten de kerkdienst.

Zelfs mensen die hun huwelijk kerkelijk laten bevestigen, wachten meestal op de aanwijzing van de voorganger “dat jullie elkaar een kus mogen geven”. Buiten de liturgie kussen we wat af, daarbinnen lijken we het opeens ongepast te vinden. Of voelen we ons in de kerkdienst niet thuis en op ons gemak genoeg?

Het Griekse woord voor kus in het Nieuwe Testament, *philema*, is afgeleid van het werkwoord *philein*, ‘liefhebben’. De apostel Paulus heeft er bij de gelovigen herhaaldelijk op aangedrongen elkaar de ‘heilige kus’ te geven.

Dit gebruik leidde al gauw tot allerlei geruchten, bijvoorbeeld dat de christelijke ‘broeders en zusters’ aan incest zouden doen. De kus werd op de mond gegeven en dit bracht ernstige problemen met zich mee: wat was het verschil tussen een heilige kus en een vleselijke? Sommige christenen kusten wat al te graag en te gretig.

Athenagoras, een verdediger van het christelijke geloof uit de tweede eeuw, vond dan ook dat de religieuze kus

‘zorgvuldig bewaakt’ moest worden, anders zou men ‘uitgesloten van het eeuwige leven’ zijn.

Later werd bepaald dat mannen alleen mannen mochten kussen en dat vrouwen het alleen mochten op de gevouwen handen van een man. Of vrou-

wen elkaar onderling wel mochten kussen, ben ik niet gewaar geworden. Dat daar niet eens over wordt geschreven, doet vermoeden dat men daar minder problemen in zag. Voer voor de feministische theologie.

Licinius, van 311-324 medekeizer van Constantijn, verbood gemengde samenkomsten van christenen wegens de geruchten over het al te wilde gekus. Ondanks alle misbruik en praatjes hield de kerk eeuwenlang vast aan de heilige kus, al werd de mondkus minder gegeven.

Pas in de latere middeleeuwen werd in plaats van de kus de omhelzing aanbevolen. De ene gelovige legde daarbij de handen op de schouders van de andere; deze plaatste op zijn beurt zijn handen onder de ellebogen van de gelovige die het initiatief had genomen en beiden brachten daarbij de hoofden naar elkaar toe. Deze omhelzing is nu op veel plaatsen vervangen door het geven van een hand. Een veilige maar wel wat formele begroeting.

Ds. Neeltje REIJNDERS, predikant te Brussel, Tervuren.



Studiefonds: Ik help een kind

Vanaf begin september gaan onze jongeren weer naar school. De tijd van spanning die elke leerling, leerkracht en ouder voelt wanneer 1 september nadert, is al weer wat voorbij. Ouders zijn druk bezig geweest om van alles aan te schaffen zodat hun zoon of dochter goed in de kleren zit en van het nodige schoolmateriaal voorzien is. Voor de meesten is dat gelukkig geen groot probleem.

Die situatie is in Rwanda wel anders. Veel jongeren hebben geen ouders meer door de genocide of door de grote sterfte aan aids. Zij moeten zichzelf zien te redden. Daarnaast hebben ze vaak ook nog de zorg voor kleinere broertjes of zusjes. Soms neemt een oom of tante die zorg op zich. Maar wie betaalt in die gevallen de kosten van een middelbare schoolopleiding als gebleken is op de basisschool dat een jongere goed kan leren?

Van onze contactpersoon van de Rwandese partnerkerk, mevr. Thérèse Gasenge, hoorden we tijdens haar bezoek in april jl. vele trieste verhalen. De Presbyteriaanse Kerk in Rwanda doet er alles aan om zoveel mogelijk jongeren de kans te geven op vervolgonderwijs. En daarbij willen we hen graag ondersteunen. Dat doen we, omdat we het helemaal met de onderstaande uitspraak eens zijn.

“Na brood is onderwijs een eerste noodzaak van een bevolking” (Danton).

Investeren in onderwijs en opvoeding betekent dus dat er meer kansen geboden worden op een voorspoedige ontwikkeling van een land.

Al sinds 1997 helpt het Studiefonds *“Ik help een kind”* mee om zoveel mogelijk jongeren van onze partnerkerk in Rwanda de kans te geven om middelbaar onderwijs te volgen. Dit jaar steunen we 307 jongens en meisjes. De hoogte van de steun is afhankelijk van de kosten van schoolgeld, -materialen en -uniform. Maar vooral of een jongere bij familie kan wonen of op een internaat van de school moet verblijven. D.w.z. over-

blijven in een grote slaapzaal, waar ze met twee in één bed slapen.

Het Studiefonds bestond vorig jaar 10 jaar! Sinds haar start kent ze een gestage ontwikkeling. Veel mensen uit de VPKB zijn in de loop van de jaren dona-

teur geworden. Van hen mogen we regelmatig bijdragen ontvangen. Die bijdragen vormen de vaste basis. Daarom zijn we natuurlijk blij met elke nieuwe donateur! Soms houden mensen een speciale actie ter gelegenheid van een verjaardag of jubileum. Onlangs mochten we t.g.v. een 65 ste verjaardag een bedrag van 5.090 € ontvangen. In plaats van cadeau's werd een bijdrage voor het studiefonds gevraagd. Heel hartelijk dank!

Om de jongeren, voor wie we ons geëngageerd hebben, te kunnen blijven steunen gedurende hun middelbare school, is ons streefbedrag voor 2008: 35.000 €. Eind augustus stond de teller op 25.953 €. Hartelijk dank aan alle gevers!

Greet Heslinga



Joël Ndatimana

U kunt een bijdrage storten op:

Rek. nr. 125.9302045.30
van Protestantse Solidariteit,
Brogniezstraat 46
B-1070 Brussel
o.v.v. 'Ik help een kind'
(Fiscaal attest vanaf 30 Euro)

Contactpersoon :

Jean Lenders,
Tel. 03-666.24.99



Jezus en de Rabbijnen (13)

De gelijkenis van de goede aarde

Wij kennen haar als 'de gelijkenis van de zaaier', maar een betere naam zou zijn: 'De gelijkenis van de vier soorten aarde'. Ze gaat over het horen en verstaan van het Woord van God, een essentieel thema. Daarom is het een 'sleutel-gelijkenis'. Er is dan ook veel over gepuzzeld " en veel aan 'gesleuteld', reeds in de bijbel. Dat latere gesleutel en gepuzzel is wel interessant, maar meer iets voor een andere keer. Nu willen we proberen, de eenvoudigste kern van de gelijkenis te benaderen. Zeg maar: de kiem.

Peter TOMSON

Er zijn vier soorten...

In deze serie zijn al heel wat gelijkenissen voorbijgekomen. Dat is niet toevallig: op dit punt hebben Jezus en de rabbijnen hun duidelijkste overeenkomsten. Parabels behoren tot de volkswijsheid, evenals fabels en sprookjes. Dit genre wordt beoefend door mannen en vrouwen. Sprookjes vaak door vrouwen, die hun wijsheid weten te verpakken in begrijpelijke, direkt aansprekende verhalen of verhaaltjes. De volkswijsheid kent letterlijk geen grenzen: de gelijkenissen van Jezus en de rabbijnen staan in direkte verbinding met de brede traditie van fabels en spreuken van de antieke wereld. We maakten in dit verband al eens kennis met een fabel van Aesopus.

Nu vinden we bij de rabbijnen een type gelijkenissen of spreuken die uit vier delen bestaan. Ze zijn doorgaans gestructureerd door het ontbreken of voorhanden zijn van twee eigenschappen, bv. 'sterk' en 'slim'. Wie niet sterk is moet slim zijn, zeggen wij. Sterk en dom is minder goed; dom en zwak de slechtst denkbare combinatie. Men kan het best sterk en slim zijn!

Zo ook vertellen de rabbijnen: 'Er zijn vier soorten leerlingen. Wie snel leert en snel vergeet: het nadeel heft het voordeel op. Wie langzaam leert en langzaam vergeet: het voordeel heft het nadeel op. Wie snel leert en langzaam vergeet: dat is een wijze. Wie langzaam leert en snel vergeet: dat is het slechtste deel' (Misjna Avot = 'Spreuken der Vaders', 5:12).

De vier soorten aarde

Zo kunnen we ook de gelijkenis van Jezus begrijpen. Hier volgt de 'minst gesleutelde' vorm, die van Lucas 8:5-8, met de 'vier soorten' telkens aangeduid door een cijfer:

Iemand ging eens naar zijn land om te zaaien. (1) Terwijl hij daarmee bezig was, viel er wat zaad op de weg. Het werd vertrapt en door de vogels opgegeten. (2) Er viel

ook wat zaad op rotsachtige bodem, maar toen het opschoot, droogde het uit door gebrek aan water. (3) Ander zaad viel tussen de distels, en toen de distels opschoten verstikten ze het. (4) Maar er viel ook wat zaad in goede aarde, en dat bracht honderdvoudig vrucht voort toen het was opgeschoten. Hij voegde er met luide stem aan toe: Wie oren heeft om te horen, moet goed luisteren. (NBV, aangepast)

Het gaat om de gang van het zaad in vier soorten 'aarde' of 'bodem'. Het zaad dat op de weg valt, heeft niet eens gelegenheid om uit te lopen. Het zaad dat op de rotsige aarde valt, loopt wel uit maar kan niet wortelen. Het zaad dat tussen de distels valt, kan wortelen, maar niet uitgroeien. Alleen het zaad dat in goede aarde valt, wortelt, groeit uit en draagt vrucht. (Dat is inderdaad 'vruchtbare aarde', zoals de NBV vertaalt, maar in het Grieks staat 'goede aarde'; dat is via de Statenvertaling ook de spreekwoordelijke uitdrukking geworden en zou hier voorkeur verdienen.)

De les van Jezus

Jezus was een begenadigd verteller. En het mooie met deze 'vierspreuk' is dat hij er een echt verhaaltje van heeft gemaakt, met een voortgaande opbouw. Daarom past het maar nauwelijks in het vierdelige model. In de uitleg die verderop volgt (Luc. 8:11-15) blijkt het te gaan om deze twee eigenschappen: een 'wortel' hebben die je bestand maakt tegen de beproeving die van buitenaf komt, en 'niet verstikt worden' door de zorgen en verleidingen van het leven die van binnenuit werken. Alleen met die twee eigenschappen kun je echt toegewijd zijn aan het Koninkrijk van God en er vrucht voor dragen.

Prof. dr. Peter TOMSON is titularis Leerstoel Nieuwe Testament, Judaïca, Patristiek aan de FPG Brussel

De *Kristallnacht* van 1938, dit jaar 70 jaar geleden

De herinnering aan de nacht van 9 op 10 november 1938 biedt een gelegenheid om over de christelijke verantwoordelijkheid toen, en over onze verbondenheid met het Joodse volk vandaag, na te denken. 9 november valt daarenboven op een zondag ! Hopelijk wordt deze datum aangegrepen om in de kerkdienst iets extra te doen.

Danny ROUGES

In het toenmalige Duitse rijk brandden die nacht zoïets als 9000 winkels, de meeste synagogen en werden er 91 Joden vermoord. 30.000 anderen werden opgepakt en hun eigendommen in beslag genomen. Dat werd het eerste teken van een open oorlog, van een stelselmatige vernietiging van een veelkleurig en bloeiend Joods leven in Midden-Europa. Het begin van WO-II bracht ook een verandering in de politiek van uitwijzing naar vernietiging. Met het opschuiven van het Duitse front werden duizenden Joden opgepakt, neergeschoten of naar vernietigingskampen gebracht door de Gestapo (*Geheime Staatspolizei*), samen met getuigen van Jehova, zigeuners, communisten, homoseksuelen en anderen. Op 20 januari 1942 ondertekenden 15 hooggeplaatste Nazi's in Berlijn-Wannsee de "Endlösung", de volledige vernietiging van het Europese Jodendom.

Christenen schrokken van het geweld. Waarschijnlijk was dat meer door het optreden tegen burens en collega's, eerder dan door maatregelen tegen het Jodendom en het Joodse geloof.¹

Eeuwenlang hadden de kerken in verkondiging en theologie het Joodse geloof gekleineerd, en voorbijgestreefd genoemd. In 1995 hebben de Duitse bisschoppen moeten constateren dat "deze pogroms niet gevolgd zijn door publiek en luid protest". Zij die toch hulp boden op eigen levensgevaar, kregen geen hulp. Er was geen georganiseerd netwerk. Ook niet vanuit de kerken. In een verklaring van de Generale Synode van de Evangelische Kerken in Oostenrijk in 1998 klinkt het: "Met schaamte moeten wij vaststellen dat onze kerken zich het lot van de Joden en ontelbare andere vervolgd niet aange trokken hebben." De kerken hebben tegen dit zichtbare onrecht in 1938 niet geprotesteerd, zij hebben gezwe gen en weggekeken, zij hebben de loop van de geschiedenis niet proberen tegen te houden.

In Graz (1997) hebben de kerken hun vreugde uitgesproken dat het Joodse leven zich in Europa weer begint te ontplooien. In de Charta Oecumenica (van 22

april 2001 - de zondag na Pasen) ondertekenden de CEC en de CCEE in Straatsburg een gemeenschappelijke christelijke verklaring, waarin het in deel 10 o.a. gaat over: "Wij, als Kerk, betreuren het zeer dat in de 30-er en 40-er jaren van de vorige eeuw zoveel antisemitisme, haat en vervolgingen ontelbare mensen het leven hebben gekost, en opnieuw vragen wij God om vergeving voor het anti-judaïsme en onze Joodse broeders en zusters om verzoening ... Als er al sprake is van anti-Joods gevoel, dan zien wij het als taak van de Kerk om alle vormen van antisemitisme en anti-judaïsme in de samenleving te bestrijden."²

Vandaag gaat het niet om begrijpen, verstaan hoe het heeft kunnen gebeuren, het gaat eerder om gedenken, weten dat het heeft kunnen gebeuren. Stilstaan bij de zovele slachtoffers, want daar waar christenen geloven, staan zij in een geestelijke verbondenheid met het Jodendom. We weten nu al - en zeker op de plaatsen waar alles gebeurd is - dat dit jaar op 9 november 's middags of 's avonds christenen op een joodse begraafplaats in een moment van stilte zullen samenkomen.

Danny ROUGES is secretaris van de Antwerpse Contactgroep voor Joods-Christelijke Betrekkingen

(Voetnoten)

¹ Er zijn verslagen van ooggetuigen die zelfs niet wisten dat er zich achter de brandende gevels synagogen bevonden.

² De volledige tekst is te vinden op <http://www.chartaoecumenica.nl/Bestanden/HertalingChartaOecumenicaGroningen.pdf>

35ste Vlaamse Diaconale Dag

Grenzeloos. Identiteit en openheid, een controversé ?

zaterdag 18 oktober 2008 - VPKB Gent-Noord/Rabot

In de voorbereiding op de diaconale dag over multiculturaliteit kan inhoudelijke bezinning niet ontbreken. De reikwijdte van het thema is zo breed als de wereld zelf, dus waar begin je, waar eindigt het en zijn er ook grenzen? Soms kan een boek op het goede moment je als een gids in de handen vallen. Voor mij was jaren geleden al Darrell Faschings "Vreemdeling na Auschwitz" zo'n boek.

Toen ik het voor de eerste keer las, stond ik op een scharnierpunt in mijn theologische ontwikkeling, dat misschien herkenbaar is. Pas afgestudeerd aan de Evangelische Theologische Faculteit in Heverlee, die in die tijd nog vrij apologetisch gericht was, zat ik op mijn honger naar verbreding, maar ook met vragen daar omtrent. Hoe verbreed je zonder te verdwalen? De eeuwige zoektocht naar de verhouding tussen identiteit en dialoog blijft in wezen onbeantwoord als het bij die vraag blijft. Het is mooi om te zeggen en ervaren dat dialoog je identiteit verdiept en dat identiteit zonder dialoog verdort. Maar waarover praten we? Is identiteit een afgescheiden entiteit, gekenmerkt door verschil? Is dialoog enkel praten en weer verder gaan?

Fasching schetst (in navolging van onder meer J. Ellul en joodse theologen) hoe de identiteit van de christelijke ethiek in de loop van de eeuwen heeft bijgedragen tot (of onvoldoende paal en perk heeft gesteld aan) de mondialisering van de onderwerping en daarmee van de massavernietiging. Auschwitz en Hiroshima, symbolen hiervan, dwingen ons, onze theologie te reconstrueren. Omdat we gezien hebben waar de traditionele theologie van gezag en onderwerping toe kan leiden, is een nieuwe herijking nodig in onze brongeschriften, in een andere canon binnen de canon dan tot dusver. Omwille van de hoop voor de wereld dienen we dit herijkingsproces aan te gaan in synergie met andere narratieve tradities (de joodse, de boeddhistische) die eveneens de demonische dualisering van de samenleving overstijgen. Gedeelde kern in deze tradities blijkt hierbij te zijn de verwelcoming van de 'outcast' en de vreemdeling. Deze verwelcoming vormt in de joodse en christelijke ethiek geen marginale franje, maar haar essentie, omdat wij ten diepste allen vreemdeling zijn, losgeroepen uit het gelijksoortige. In de vereenzelviging met de vreemdeling ontmoeten wij de Gans Andere. Deze bevreemdende ontmoeting wordt het nieuwe ijkpunt van de christelijke theologie en praktijk. We hebben de a/Ander nodig om authentiek te blijven.

Concreet mag ieder die anders is dan ikzelf mij in vraag stellen. Niet eenmalig maar principieel. Zo blijf ik uit het fundamentalistische schema van 'wij' tegenover 'zij' dat zowel de ander als mijzelf in slavernij houdt. De narratieve rijkdom waarin Jacob worstelt met de vreemdeling en Job God op de proef stelt, toont ons de God van Israël die zichzelf keer op keer in vraag laat stellen. De joodse moed (choetzpa) om dit te doen vormt de kern van het geloof dat joden in Auschwitz typeerde en staande hield (Elie Wiesel). God vraagt geen onderwerping maar moed in den vreemde. De vreemdeling vind ik niet zozeer in "de autochtoon", maar ikzelf in mijzelf. Alleen zo herken ik mijzelf in de ander en de ander in God.

Op weg gezet door dit boek is geloofwaardigheid mijn persoonlijke, onrustbarende criterium geworden in mijn theologische denken en doen. Met de woorden van Irvin Greenberg, geciteerd door Fasching (p. 39): "Er zou geen stelling, theologisch of anderszins, verkondigd mogen worden, die niet geloofwaardig zou zijn tegenover de brandende kinderen." Al wat de menselijke waardigheid bij anderen en bij mijzelf aantast, vraagt om moed om hiermee in gevecht te gaan. De gruwel van het kwaad moet ons gebed, onze liturgie, onze gemeedsrust doorkruisen. Kinderen worden nog dagelijks verbrand en verteerd, in oorlogen, in centra voor illegalen, maar ook door huiselijk geweld, seksuele uitbuiting, psychologische terreur in gezin en samenleving. Uit de worsteling met God over het kwaad tegenover en in ons (Gen. 32, Job) komen de zegen en de nieuwe identiteit voort, waarmee we voor altijd getekend de rivier oversteken om het kwaad in onszelf in de ogen te zien en ons te verzoenen met de toekomst.

Petra SCHIPPER, coördinator aalmoezenierdienst in ziekeninrichtingen

Darrell J. Fasching, Vreemdeling na Auschwitz. Een nieuwe narratieve inzet in de christelijke ethiek, De Horstink Zoetermeer, 1995

Duits-Belgische Contactdagen

27 - 30 augustus 2008

Grenzeloos verbonden

Een trefpunt tussen verleden en toekomst. Zo staat daar het klooster Höchst im Odenwald, op een klein uurtje afstand van Frankfurt am Main. Muren uit het jaar 1200, van vóór de Reformatie. Een kerk uit de 16^e eeuw, de eerste die ooit als protestantse kerk in Duitsland werd gebouwd. En daarbinnen een modern conferentie-centrum, met alle nodige faciliteiten.

Dat was de entourage van de bijeenkomst van de Duits-Belgische Contactdagen in de laatste week van augustus. Ook een trefpunt, tussen christenen van verschillende achtergrond en taal. Een bezinningssamenkomst, waar - ondanks de enigszins misleidende naam - zowel mannelijke als vrouwelijke predikanten, emeriti en gemeentelieden aan deelnamen. Vier studiedagen, waar intensief gewerkt werd rond het jaarthema 'Globalisatie'. Maar waar eveneens belangstelling was voor de binnenlandse uitdagingen, waar de kerken van vandaag zich mee geconfronteerd zien. En waar tenslotte ook ruimschoots gelegenheid was om de persoonlijke contacten die in de loop der jaren waren ontstaan, te onderhouden en uit te bouwen.

De meeste tijd werd besteed aan het thema. Het was immers niet in de eerste plaats voor de gezelligheid, dat we naar Duitsland waren afgereisd. Verschillende sprekers informeerden ons over de diverse aspecten van het wegvallen van de grenzen, met alle gevolgen van dien op economisch en ideologisch vlak. Producten worden over de hele wereld verscheept en hele fabrieken worden naar andere continenten verhuisd als daar de arbeid goedkoper is. Via internet is iedereen met elkaar verbonden, zodat informatie binnen een mum van tijd overal bekend is en rechtstreeks bestellingen kunnen worden geplaatst aan de andere kant van de wereld. De effecten van deze veranderingen voelt iedereen.

Als christenen en als kerken worden wij echter het meest uitgedaagd om positie te kiezen op die terreinen, waarop mensen ten slachtoffer dreigen te vallen aan de veranderende structuren. Daarbij kun je denken aan het wegvallen van de democratische controle op beslissingen, die hoe langer hoe minder in de nationale parlementen worden genomen en die levens van miljoenen beïnvloeden. Je kunt denken aan de werkloosheid, die ontstaat als bedrijven sluiten vanwege de internationale concurrentie, en dat juist in een tijd dat de individualisering de onderlinge solidariteit uitholt. Je kunt denken aan de stromen asielzoekers, op de vlucht voor geweld of voor



de armoede in het land van herkomst.

In de diverse oecumenische instanties is in de afgelopen jaren daarover van gedachten gewisseld. Resultaat was onder meer het ACCRA-rapport, dat het huidige neoliberale economische systeem veroordeelt, evenals de communistische planeconomie uit het recente verleden. Maar de vraag, hoe het dan wel moet en kan, blijkt moeilijker te beantwoorden. En het is te gemakkelijk, om ons als kerken maar van de discussie vèr te houden en alles aan de politiek over te laten. Want dat dit allemaal niet neutraal is, maar op allerlei manieren met ons geloof te maken heeft, bleek duidelijk aan de hand van de bijbelstudies naar aanleiding van Mt 19:16v, Mt 20:1v, Lk 4:1v en I Kor 12 (:26).

Voor het ogenblik liggen de vragen vooral op het bordje van de Westerse kerken. Het is aan ons om een antwoord te formuleren op de AGAPE-oproep van Porto Alegre, die aandringt op een andersoortige globalisatie ten aanzien van de mensen en de aarde.

Aan het eind van de conferentie zijn al wat afspraken gemaakt voor het volgende jaar. Gewoontegetrouw zullen we elkaar in de laatste week van augustus treffen, ergens in het oosten van Duitsland. En het thema? In het kader van de 500^{ste} geboortedag van Johannes Calvijn gaan we aan de slag met de vraag, waar in onze moderne wereld de invloed van Calvijn terug te vinden is. Het zou fijn zijn, als we dan weer een behoorlijke delegatie uit België konden meenemen. Al was het alleen maar, omdat onze Duitse partners beter thuis zijn in de theologie van Luther dan van Calvijn. Maar ook ter wille van de opzet van de Contactdagen, om een trefpunt te zijn. Tussen verleden en toekomst. Tussen Duitsers en Belgen. Tussen christenen van verschillende tradities en talen, over grenzen heen.

Ds Jelle BROUWER, Mechelen-Noord

Een aantal Joodse feest- en treur-dagen

30 september en

1 oktober 2008

Rosj Hasjana (Nieuwjaar) 5769

9 oktober 2008

Yom Kippoer

(Grote Verzoendag)

14 en 15 oktober 2008

Soekkot (Loofhuttenfeest)

22 oktober 2008

Simchat Tora

(Vreugde van de Wet)

22 tot 29 december 2008

Chanoecka (Inwijdingsfeest)

10 maart 2009

Poerim (Lotenfeest)

9 tot 16 april 2009

Pesach (Paasfeest)

21 april 2009

Yom Hasjoa

(Herdenkingsdag sjoa)

19 en 20 september 2009

Rosj Hasjana (Nieuwjaar) 5770

Verrassend leerzaam

In de beginjaren '70 - vorige eeuw! - woonde ik een jaar in Praag. Dankzij een uitwisselingsprogramma tussen kerken: om 'met God te springen over een muur' (Ps.18). Die muur heette 'ijzeren gordijn'. Toen ik in het centrum van die pracht-stad in een seminarie woonde, dicht bij de Moldau, werd in dat jaar gevierd dat de Tsjechische Communistische Partij 50 jaar bestond. Overal hingen doeken, vlaggen met grote leuzen. Op één van de doeken: "Heil en roem voor de Communistische Partij, van eeuwigheid tot eeuwigheid". Ik dacht bij mezelf: hoe kan atheïstische ideologie zulke religieuze woorden gebruiken? Terwijl ik mezelf juist aan het losmaken was van zoveel verhullende woorden in het christendom. Met het verlangen, dat we eindelijk zó dicht bij de grond blijven en de mensen 'aan de grond': dat we geen al te grote woorden of rapporten meer nodig hebben om ons onvermogen toe te dekken. Hoe zit dat toch?

Nog even over die tekst in Praag: De Partij zou bestaan 'van eeuwigheid tot eeuwigheid...'. Een moedige Tsjech had daaronder gekalkt: "...en dan ook geen dag langer!" Humor die getuigt van gezond en moedig verzet tegen de absolute, ongenadige waarheden alom!

Verrassend leerzaam was een 'ondergronds' gesprek met Milan Machovec, een uitgestoten communist die in gesprek was gegaan met christenen. 'Julie christenen', zei hij, 'legden teveel de nadruk op de zonde van de mensen'; als je dat maar genoeg doet, werkt dat verlamdend, misschien was dat ook de bedoeling van 'machtige posities' om mensen koest te houden. 'Wij, communisten geloofden teveel in verandering van mensen, als ze maar 'proletariër' waren, zonder te beseffen hoe een mens onvermogen/zonde kent...'.

Zijn conclusie die mij bijblijft: wat hebben we elkaar nodig om vermogen (kracht in mensen) en onvermogen (zonde, afbraak) met zorg en creativiteit dialectisch op elkaar te betrekken!

In dat jaar reisde ik het land door om protestantse gemeenten te bezoeken. Met een laatste treinreis kwam ik om 24.00 uur aan: op (be-)zoek naar een gemeente. Op het station hoorde ik: om dáár te komen moet u twee kilometer door dát bos. Stikdonker bos en ik begon mijn bange tocht: met schrik voor wat kraakte of leek op...ja...wat? Ik ging door een 'bos van diepe duisternis'. Tot ik in de verte dat ene lichtje zag en dacht: het huis waar ik terecht kan! Een stem die riep: Henku (tsjechische aanroep) ben jij daar?

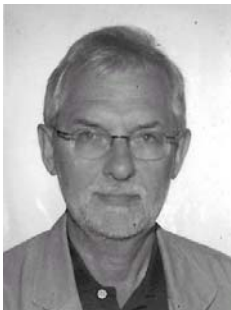
Het zijn niet de grote gedachten of woorden die mij verder hielpen, wel de humor en het inzicht die ze weer dicht bij het dagelijks bestaan brachten. Een lichtje in het donker, een vertrouwde stem! Zo komt een mens terecht.

Henk VAN ANDEL, predikant te Ieper



Afscheid

Deze maand nemen de hoogleraren Willems en Wiersma afscheid van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel. Aan prof. dr. Jurjen Wiersma legde de redactie enkele vragen voor. De rector prof. dr. Willems gaat enkele maanden later met pensioen. We hopen hem volgende maand aan het woord te laten. Nu eerst prof. Wiersma.



Als u terugkijkt op de afgelopen twintig jaren, welke woorden komen dan als eerste naar boven. Kunt u die woorden toelichten?

Liever spreek ik van woordparen: God en mens, woord en daad, geloof en verstand, goed en kwaad, verantwoordelijkheid en vrijheid.

Het zijn de theologisch-ethische grondwoorden die voortdurend mijn nieuwsgierigheid wekken.

Wat was het mooiste dat u in dit werk hebt gedaan? Waar lag uw hart?

Bij de politieke ethiek. Mijn oratie uit oktober 1988 was de toonzetting. De titel 'Europa 1992 - krisis of kairos?' spreekt voor zich. Ik was mij ervan bewust dat ik naar Brussel ging. Brussel, hoofdstad in wording van een continent in wording, werd mijn context. Hoe kon sprake zijn van een nieuwe kans, een van God gegeven kairos, na de krisis van de eerste helft van de 20^e eeuw met twee grote oorlogen, met Auschwitz? Duidelijk was en is dat het een ethiek van vrede en rechtvaardigheid zal moeten zijn.

Welke dingen liggen u aanmerkelijk minder? Kunt u een ding noemen, waarvan u blij bent dat het niet meer hoeft? Vergaderen. Dat vind ik een last, die mij verwart en snel uit mijn concentratie en humeur haalt. Wat dit soort activiteiten betreft is de Faculteit slecht uitgerust en is de druk op de schouders van het onderwijsondersteunend personeel erg zwaar. Trou-

wens de huisvesting laat veel te wensen over; die voldoet niet aan de eisen van de tijd en van de onderwijsvernieuwing.

Is dit afscheid nu het einde van een werkzaam leven of is er nog een vervolg? Zo ja, waar denkt u aan?

Kijk, ik blijf in Brussel wonen, dat is continuïteit, geen breuk. Ik zal iets voor de Faculteit kunnen blijven doen. Ik wil blijven schrijven – journalistiek werk heeft me altijd geboeid, een artikel of een essay schrijven. Ook zal ik naar congressen blijven gaan, bijvoorbeeld die van de Bonhoefferstudies, en af en toe een (s)preekbeurt aannemen.

Welke ontwikkelingen hebt u gezien in het wetenschappelijk onderwijs in het algemeen en in het theologisch wetenschappelijk onderwijs in het bijzonder? Wat is uw oordeel over die ontwikkelingen?

'Bologna' is heel ingrijpend geweest, de invoering van de bachelor- en masterfase. De studie werd in een Angelsaksisch jasje gestoken. Winst is dat de studieduur zakelijker en efficiënter is geworden, verlies is dat de diepgang wordt bedreigd. Theologie vraagt nu eenmaal om denkprocessen en verwerking. Nieuw is de sterke positie van de hermeneutiek, de discipline van het verstaan en vertolken van betekenissen. Wat betekent een tekst, een symbool, een ritueel? Niet te vergeten: wat is de betekenis en wat is de impact van de joodse achtergrond voor christelijke theologie? Is het waar dat de messias nog moet komen? Als je deze vraag

bevestigend beantwoordt, heeft dat consequenties voor de christologie en de figuur van Christus. Ik spreek zelf bij voorkeur van messiaanse beweging, door God met Mozes begonnen, overgenomen door de profeten Elia, Jesaja, Jeremia, Amos, Hosea, Micha, met Jezus en Paulus als nieuwe gangmakers. Deze karavaan trekt verder in afwachting van de komst van de Messias.

Hebt u het gevoel of de ervaring dat de Faculteit nog steeds een functie heeft in de Belgische of Europese samenleving en ten overstaan van de VPKB? Zou het nog anders of beter kunnen?

Waar gelovigen samenkomen, waar gemeenten hun geloof belijden en waar het gedachtegoed van de Reformatie aandachttrekkend blijft – om dit alleen te noemen – is theologische doordenking nodig en is het kloppend hart van een theologische faculteit onontbeerlijk. De Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid is in de afgelopen halve eeuw een merksnaam geworden en niet meer weg te denken uit het (inter)nationale theologische landschap. Kerntaak blijft natuurlijk dat de FPG spin is en blijft in het web van het lokale en nationale protestantisme. Het is te hopen dat ze de geesten eerder bindt dan scheidt. Ze mag geen pleinvrees hebben maar moet uitdagingen aangaan.

Hebt u een mening over de vraag of kerk en theologie nog aansluiting vinden bij de jongeren van vandaag? Wat zou er eventueel moeten veranderen om de theologie weer volop op de maatschappelijke agenda te kunnen plaatsen?

Het is een cliché maar het staat als een paal boven water: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Jeugd heeft men pas als het lukt aan te sluiten bij hun belevingswereld, in de regel een wereld waarop de informatie- en communicatietechnologie een stem-

pel drukt. Kerk en theologie zullen vindingrijk moeten zijn om jonge mensen voor zich en Het Woord te winnen. Eerst en vooral zullen ze musische en esthetische kwaliteit moeten bieden om vervolgens vragen van leven, overleven en samenleven op te werpen. Onderschat de jeugd niet.

Hoe ziet u de kansen en de toekomst voor de Faculteit?

Dankzij 'Bologna' is ze erin geslaagd zich grondig te vernieuwen. Eén voorbeeld. Enorm verrijkend blijkt te zijn dat studenten in de masterfase interdisciplinair leren te studeren. In concreto, zij nemen deel aan de twee gecreëerde onderzoeksgroepen: Bijbel, Jodendom en Vroege Kerk (BJVK) en Theologie, Kerk en Samenleving (ThKS). Deze methodiek zorgt voor verlevendiging en kruisbestuiving in de opleiding. Niet onvermeld mag blijven dat de contacten tussen de Franstalige en de Nederlandstalige sectie van de Faculteit intenser zijn geworden; docenten en studenten steken de koppen dikwijls bij elkaar. Verder zijn contacten gelegd met de ULB en de VUB voor de uitwisseling van studenten. Ook bestaat een samenwerkingsverband tussen de FPG en de Evangelische Hochschule in Wuppertal. Kortom, de toekomst is kansrijk.

Gebedsweek voor de eenheid van de christenen

Het thema voor de Gebedsweek in januari 2009 zal gebaseerd zijn op volgende tekst in Ezechiël 37, 17

“Voeg die twee samen tot één geheel, zodat ze in je hand één stuk hout vormen.”

Over de Waldenzenkerk in Italië

De vertegenwoordiging van de VPKB in de persoon van de voorzitter van de synodale raad op de synode van de Chiesa Valdese-methodista in Italië is voor mij aanleiding om op deze manier enige bekendheid te geven aan deze zusterkerk van de VPKB. Ik doe dat mede omdat ik zelf als predikant in Gent-Rabot heb mogen werken (vóór de kerkenvereniging in 1979) en later lid was van de commissie van de VPKB en de zusterkerk in Nederland (nu : PKN).

Sinds 2006 mag ik werkzaam zijn als predikant in deze protestantse kerk in Italië, met name in Sanremo en omgeving, dus in de naaste omgeving van de Franse Côte-d'Azur. Ik ben verbonden aan de 2 kleine gemeenten, die zich in die streek bevinden. In mijn werkgebied bevindt zich ook een vakantiehuis voor jeugdgroepen, families en individuele personen. Dit vakantiehuis is op een korte winterperiode na, het hele jaar geopend.

Er is elke zondagmorgen een kerkdienst, ook wanneer er weinig kerkgangers zijn. Het samen zingen is dan wel eens moeilijk... In de week komen kinderen bij elkaar voor de kindercatechese rondom de bijbelverhalen. Volwassenen ontmoeten elkaar regelmatig voor bijbelstudie met heel vaak gasten in de vaste groep. Ook mensen van katholieke afkomst zijn van harte welkom en zij maken daar ook gebruik van.

Daarmee raak ik een punt, dat zeker in het Vlaamstalig deel van België merkbaar is : het bestaan van de kleine protestantse kerk in de in veel opzichten zo overwegend rooms-katholieke omgeving. Na een periode van relatieve opendheid in de relatie tussen rooms-katholieken en protestanten (de tijd na het 2de Vaticaanse Concilie) is er veel meer moeite en/of afstand gekomen in die verhouding. Gelukkig kan op plaatselijk niveau een aantal gemeenschappelijke activiteiten, die in de voorgaande jaren gegroeid waren, voortgezet wor-

den. Zo is er veel aandacht voor de Gebedsweek voor de eenheid van de christenen. Al met al moet de Protestantse kerk in Italië veel aandacht besteden aan naamsbekendheid, publiciteit enz. Een bijzonderheid is, dat er enkele gemeenten zijn met een Italiaans "deel" en een groep van geïmmigreerde protestanten bijvoorbeeld uit Azië, uit Zuid-Amerika en uit Afrika. Dat mensen van zo verschillende afkomst en cultuur "samen kerk van de Heer" willen zijn, is een belangrijke gave en opgave in de moderne tijd.

Om te eindigen met een meer persoonlijke noot : ik ben erg blij, dat ik hier enkele jaren werkzaam mag zijn in dit land vol verrassingen, in deze kleine kerk (ca. 30.000 mensen, verspreid over een groot deel van Italië) die met een lange geschiedenis achter zich, streeft naar het levende getuigenis van het Woord van God, in heden en toekomst.

Met een hartelijke groet,
ds. Jan KOOLE.
Sanremo, Italië
j.koole@chiesavaldese.org

De gemeente William Tyndale-Silo te Vilvoorde zoekt

een predikant of een kerkelijk werker (m/v)

Wij zijn een open Vlaamse gemeente, volop in beweging. Eind 2008 hopen wij naar een nieuwe locatie in Vilvoorde te verhuizen.

Wij zoeken een flexibele, ruimdenkende en enthousiaste persoon die goed kan samenwerken, onder andere met de reeds aanwezige predikante, en graag nieuwe initiatieven wil ontwikkelen.

Naast de ondersteuning van reeds bestaande activiteiten zoals vorming voor jongeren en volwassenen, bezoekwerk, diaconie en voorgaan in de eredienst, is de kandidaat vooral gericht op het uitbouwen van contacten en samenwerking met groepen en mensen buiten de plaatselijke gemeente.

Niettegenstaande zijn/haar eigen overtuigingen staat hij/zij open voor ontmoeting en samenwerking met mensen van andere levensbeschouwelijke achtergrond. Tweetaligheid is zeker een pluspunt.

Wij bieden : 2de predikantsplaats, vergoeding van onkosten en tussenkomst huur.

Voor verdere **inlichtingen** en **sollicitaties** kunt u zich wenden tot de consulent :
ds. S. H. Fuite, Kampelaarstraat 13 - 1910 Kampenhout. 016/65.19.10 E-mail : steven.fuite@telenet.be

Electronisch orgel te koop

Orgel: CONTENT K 310 / K350
Bevat 28/30 registers en heeft een half
voetpedaal.

Dit orgel is speciaal ontwikkeld voor
die mensen die klassieke en / of litur-
gische muziek spelen of willen gaan
leren spelen.

Voor bijkomende inlichtingen kan u
telefoneren naar A.Vercruysse - de
Raaf. Tel.: 02/251.83.28.




www.pkbboechout.be
Protestants-Evangelische
Kerk Boechout
D.L.V. plein

Uitnodiging Vierde Zangfeest

Katholieken en protestanten zingen samen
onder de leiding van Ignace Thevelein,
verantwoordelijk voor liturgie en zang
in het bisdom Brugge

**18 oktober 2008
15:00**

Geestig en begeistertend!

Voor de vierde maal zal muziekpedagoog
Ignace Thevelein op zijn onnavolgbare
manier zangliefhebbers en koorleden
wegwijs maken in nieuwe en bekende
liederen uit de protestantse en katholieke
traditie.

Protestants-Evangelische Kerk Boechout
Kampelaarstraat 7
2030 Boechout

In samenwerking met
 Davidsfonds
Middelheim Museum

v.v. C. Van der Sanden
Omroep: Raai Van der Sanden

De Bethlehemgemeente te Anderlecht zoekt

een predikant (m/v)

Wij zijn een kleine Nederlandstalige (Vlaamse) gemeente in de Brusselse agglomeratie en verwachten van een predikant dat hij/zij zich kan vinden in de visie van de gemeente en haar plaatselijk reglement.

- Zijn/haar taak zal er voornamelijk in bestaan voor te gaan in de erediensten, het bedienen van het Heilig Avondmaal, van doop aan kinderen en volwassenen. Het voorgaan in rouw- en trouwdiensten.
- Verder zal het huisbezoek en het pastoraal werk voorrang genieten.
- Hij/zij zal het jeugdwerk stimuleren en belangstelling hebben voor de kindernevendienst.
- Verder verwacht de gemeente bereidheid tot nauwe samenwerking in district, nationaal, kerkelijk, in oecumenisch, maatschappelijk en sociaal verband. En ook dat hij/zij de relaties met de Partnergemeenten zou coördineren en stimuleren.
- Hiernaast wordt van hem/haar verwacht dat hij/zij zich de tijd gunt door studie bij te blijven op theologisch en maatschappelijk terrein.
- De predikant maakt ambtshalve deel uit van de Beheerraad van de Bethlehemgemeente.
- De predikant heeft recht op één vrije dag in de week.
- Er mogen in een jaar 11 vrije zondagen genomen worden.
- Het verlof omvat 1 maand, waarvan maximum 3 weken aaneensluitend.
- Verder wordt van de predikant verwacht dat hij/zij het aalmoezenierschap zal verzekeren in zieken- en verpleeghuizen dit in overleg met de daartoe verantwoordelijke commissie van de ARPEE en de Kringkerken. De Kerkenraad van de Bethlehemgemeente zal hem/haar daartoe 16 uren per week vrijstellen. De hogervermelde kerkenraad behoudt zich het recht voor om deze vrijstelling ongedaan te maken, mits betrokken partners minstens drie maanden op voorhand hiervan op de hoogte worden gebracht.

Wij bieden :

- Een basisinkomen zoals gegarandeerd door de Belgische overheid op het niveau van een eerste predikantsplaats.
- Een tegemoetkoming in de woonkosten door de burgerlijke gemeente.
- Vergoeding voor o.a. telefoon en verplaatsingskosten.

Indiensttreding : 1 april 2009

Voor verdere **inlichtingen** en **sollicitaties** kunt u zich wenden tot de consulent :

Ds. E. Veen, Leopold Beosierlaan 89 - 3010 Kessel-Lo.
Tel. 016-22.98.83.
E-mail : ernst.veen@telenet.be

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-Informatie oktober 2008

Radio:

VRT/Radio 1

op woensdag omstreeks 20.03u.

productie Frank MARIVOET



8 oktober Mens voor de mensen zijn :
Het gegeven woord

22 oktober Bijbel vandaag :
Het grote gebod

Contact:

Frank Marivoet
C. Meunierstraat 85/0002
3000 Leuven

Website: <http://www.vpkb.be/pro>

Kerken in België

Bent u met vakantie of op weekend in België en wenst u graag een kerkdienst bij te wonen, surf dan naar onze website www.arpee.be waar u onder het kopje "Adressen" voor "Kerken" kiest.

Er zijn verscheidene zoekmogelijkheden : per provincie, per taal, per denominatie, per postnummer of op naam van de Kerk. U vindt er ook een lijst van alle kerken in België, die behoren tot de Administratie Raad voor de Protestants-Evangelische Eredienst.



Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Judith van Vooren
Bea Smetryns-Baetens
Ernst Veen
Dick Wursten



Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-511 28 90
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 Euro
- Groepsabonnement: 12,50 Euro (vanaf minimum 5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 Euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van de Verenigde Protestantse Kerk in België, Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.
IBAN BE29 0680 7158 0064
BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 15 oktober 2008